

JAIN VISHVA BHARATI INSTITUTE, LADNUN

(DEEMED UNIVERSITY)

RET JULY - 2016

PART – III (CONCERN SUBJECT)

SANSKRIT

DATE OF EXAMINATION :

ROLL NO. :

SIG. OF INVIGILATOR

TOTAL TIME (PART-I TO III) : 03 HOURS

MARKS : 50X2=100

NOTE :

1. All questions are compulsory and of objective type. / सभी प्रश्न अनिवार्य एवं वस्तुनिष्ठ हैं।
2. All questions carry equal marks. / सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।
3. Only one answer is to be given for each question./प्रत्येक प्रश्न का एक ही उत्तर देना है।
4. If more than one answer is marked, it would be treated as wrong answer. / एक से अधिक उत्तर देने की दशा में प्रश्न के उत्तर को गलत माना जायेगा।

1. नासत्यौ उति कयोः नाम?

- (अ) द्यावापृथिव्योः (ब) इन्द्रावरुणयोः
(स) अग्नीषोमयोः (द) अश्विनोः

()

2. वरुणस्य विशेषणम् अस्ति :-

- (अ) उरुचक्षा (ब) वज्रहस्तः
(स) गोपाः (द) बलदाः

()

3. समीचीनम् उत्तर चिनुत :-

- (क) प्रश्नोपनिषद् (i) शुक्लयजुर्वेदः
(ख) शिक्षावली (ii) अथर्ववेदस्य पैपलादशाखा
(ग) ईशावास्योपनिषद् (iii) कृष्णयजुर्वेदः
(घ) श्वेताश्वरोपनिषद् (iv) तैत्तिरीयोपनिषद्
(क)	(ख)	(ग)	(घ)
(अ) (i)	(ii)	(iv)	(iii)
(ब) (ii)	(iv)	(i)	(iii)
(स) (ii)	(iv)	(iii)	(i)
(द) (i)	(iv)	(ii)	(iii)

()

4. ऋग्वेदस्य प्रथममण्डलस्य प्रथमसूक्ते कः स्तूयते?
 (अ) अग्नि (ब) यमः
 (स) विष्णुः (द) वरुणः
 ()
5. ईशोपनिषत् केन सह सम्बद्धा वर्तते :—
 (अ) ऋग्वेदेन (ब) यजुर्वेदेन
 (स) सामवेदेन (द) अथर्ववेदेन
 ()
6. पुरुरवा—उर्वसी—संवादः कस्मिन् मण्डले वर्तते?
 (अ) सप्तममण्डले (ब) दशममण्डले
 (स) नवममण्डले (द) तृतीयमण्डले
 ()
7. भाव—काल—कारक संख्याश्च इति चत्वारः अर्थाः भवन्ति :—
 (अ) नाग्नः (ब) निपातस्य
 (स) उपसर्गस्य (द) आख्यातस्य
 ()
8. अनिर्वचनीयशब्दार्थः कः?
 (अ) सद्भिन्नत्वम् (ब) असद्भिन्नत्वम्
 (स) सदसद्भिन्नत्वम् (द) अन्यद् यसा किञ्चत्
 ()
9. साङ्ख्यानुसारं सृष्टिकारणं किम्?
 (अ) पुरुषः (ब) प्रकृतिः
 (स) ब्रह्म (द) प्रकृति—पुरुषसंयोगः
 ()
10. इन्द्रियसन्निकर्षः कतिविधः?
 (अ) पंचविधः (ब) चतुर्विधः
 (स) षड्विधः (द) त्रिविधः
 ()
11. वेदान्तसारानुसारम् अधिकारी भवति :—
 (अ) ब्रह्मचारी (ब) गृहस्थः (स) साधनचतुष्टयसम्पन्नः (द) अज्ञः
 ()
12. अधस्तनयुग्मानां प्रमाता समीचीनां तालिकां विचिनुत :—
 (क) रत्नावली (i) अश्वघोषः
 (ख) वेणीसंहारम् (ii) हर्षः
 (ग) बालचरितम् (iii) भट्टनारायणः
 (घ) बुद्धचरितम् (iv) भासः

	(क)	(ख)	(ग)	(घ)
(अ)	4	3	2	1
(ब)	3	2	4	1
(स)	2	3	4	1
(द)	2	4	1	3

()

13. अर्थापत्ते कस्मिन् प्रमाणेऽन्तर्भावः भवितुमर्हति?

- (अ) प्रत्यक्षे (ब) अनुमाने
(स) शब्द (द) उपमित्तो

()

14. पंचमी बिना सार्वविभक्तिकः 'अम्' भावः कस्मिन् समासे विधीयते?

- (अ) तत्पुरुषे (ब) बहुब्रीहौ
(स) द्वन्द्वे (द) अव्ययीभावे

()

15. साहित्यदर्पणे साकल्येन लक्षणायाः कति भेदाः?

- (अ) षोडश (ब) चतुर्विंशतिः
(स) अशीतिः (द) द्वादश

()

16. दशकुमारचरिते अयं प्रतिनायको भवति :-

- (अ) राजहंसः (ब) मानसारः
(स) राजवाहनः (द) पुष्पोद्भवः

()

17. बुद्धेः का प्रकृतिः?

- (अ) अहंकारः (ब) पुरुषः
(स) मूलप्रकृतिः (द) तन्मात्राणि

()

18. "पाणिपादम्" - अस्मिन् पदे समासविग्रहः भवति :-

- (अ) पाणी च पादौ च
(ब) पाणि च पादम् च
(स) पाणिना च पादेन च
(द) पाणि च पादौ च

()

19. नायिकारहितं नाटकमिदम् :-

- (अ) उत्तररामचरितम् (ब) रत्नावली
(स) मुद्राराक्षसम् (द) वेणीसंहारम्

()

20. 'हित मनोहारि च दुर्लभं वचः' इत्यस्ति :-
 (अ) शिशुपालवधे (ब) नैषधीये
 (स) माघे (द) किरातार्जुनीये
 ()
21. भगवद्गीता महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि दृश्यते?
 (अ) कर्णपर्वणि (ब) शल्यपर्वणि (स) भीष्मपर्वणि (द) द्रोणपर्वणि
 ()
22. अघस्तनयुम्मानां समीचीनां तालिका चिनुत :-
 (क) सवर्णम् (i) सुप्तिङन्तम्
 (ख) उदात्तः (ii) यू स्त्रयाख्यौ
 (ग) पदम् (iii) तुल्यास्यप्रयत्नम्
 (घ) नदी (iv) उच्चै.....
 (क) (ख) (ग) (घ)
 (अ) 2 1 4 3
 (ब) 2 3 1 4
 (स) 4 2 3 1
 (द) 3 4 1 2
 ()
23. ऋग्वैदिकहिरण्यगर्भसूक्तस्य का देवता?
 (अ) अग्निः (ब) इन्द्रः
 (स) प्रजापतिः (द) वरुणः
 ()
24. ऋक्प्रातिशाख्यानुसारेण स्वराणां भेदाः सन्ति :-
 (अ) त्रिविधभेदाः (ब) चतुर्विधभेदाः
 (स) पञ्चविधभेदाः (द) नवविधभेदाः
 ()
25. "आत्मना विन्दते वीर्यं विधया विन्दतेऽमृतम्" इति उक्तिः अस्ति :-
 (अ) ईशावास्यापनिषद्
 (ब) केनोपनिषदि
 (स) कठोपनिषदि
 (द) वृहदारण्यकोपनिषदि
 ()
26. "गौतम धर्मसूत्रम्" केन सम्बद्धम्?
 (अ) ऋग्वेदेन (ब) यजुर्वेदेन
 (स) सामवेदेन (द) अथर्ववेदेन
 ()

27. वर्णलोपस्य उदाहरणम् अस्ति :-
 (अ) आस्थत् (ब) ज्योतिः
 (स) गतम् (द) द्वारः
 ()
28. प्रकृतिः कतिभिः रूपैरात्मानं बध्नाति?
 (अ) सप्तभिः (ब) अष्टभिः
 (स) पञ्चभिः (द) चतुर्भिः
 ()
29. भगवद्गीतायां तृतीयाध्यायस्य नाम :-
 (अ) ज्ञानयोगः (ब) कर्मयोगः
 (स) साङ्ख्ययोगः (द) भक्तियोगः
 ()
30. कति अर्थप्रकृतयः?
 (अ) षट् (ब) पञ्च
 (स) सप्त (द) दश
 ()
31. 'द्रव्यगुणकर्मसामान्यविशेषसमवायाभावाः' इति :-
 (अ) गुणाः (ब) अपवादाः
 (स) स्पर्शाः (द) पदार्थाः
 ()
32. तर्कसंग्रहानुसारं प्रमाणानि सन्ति :-
 (अ) त्रीणि (ब) चत्वारि
 (स) पञ्च (द) षट्
 ()
33. पाणिनीय शिक्षानुसारम् वर्णानाम् उच्चारण-स्थानानि कति सन्ति :-
 (अ) एकादश (ब) दश
 (स) अष्टौ (द) द्वादश
 ()
34. यस्य कथा रामायणाश्रिता नास्ति :-
 (अ) मृच्छकटिकम्
 (ब) अभिषेकनाटकम्
 (स) महावीरचरितम्
 (द) उत्तररामचरितम्
 ()

35. रामायणे शबरीवृत्तान्तः कस्मिन् काण्डे अस्ति :-
 (अ) अयोध्याकाण्डे
 (ब) अरण्यकाण्डे
 (स) किष्किन्धाकाण्डे
 (द) सुन्दरकाण्डे
 ()
36. महाभारते नलोपाख्यानं कस्मिन् पर्वणि?
 (अ) आदिपर्वणि
 (ब) वनपर्वणि
 (स) कर्णपर्वणि
 (द) अनुशासनपर्वणि
 ()
37. रासपञ्चाध्यायी वर्तते:-
 (अ) विष्णुपुराणे
 (ब) ब्रह्मपुराणे
 (स) श्रीमद्भागवतपुराणे
 (द) ब्रह्मवैवर्तपुराणे
 ()
38. महाभारते शिशुपालवधवृत्तान्तः कस्मिन् पर्वणि वर्तते?
 (अ) समापर्वणि (ब) भीष्मपर्वणी
 (स) वनपर्वणि (द) विराटपर्वणि
 ()
39. गुणगुणिणोः कः सम्बन्ध :-
 (अ) समवायः (ब) आधाराघेयः
 (स) व्याप्यत्वसम्बन्धः (द) स्वस्वामिसम्बन्धः
 ()
40. "रीतिरात्मा काव्यस्य" इति कस्य मतम्?
 (अ) रुद्रऽस्य (ब) भामहस्य
 (स) वामनस्य (द) उद्भटस्य
 ()
41. अनुक्ते कर्मणि का विभक्तिः?
 (अ) द्वितीया (ब) तृतीया :
 (स) प्रथमा (द) चतुर्थी
 ()

42. अश्वघोषविरचितमस्ति :-
 (अ) रघुवंश महाकाव्यम् (ब) दशकुमारचरितम्
 (स) बुद्धचरितं (द) हर्षचरितम्
 ()
43. उत्तररामचरितेऽङ्गी रस :-
 (अ) श्रृंगाररसः (ब) करुणरसः
 (स) हास्यरसः (द) वीररसः
 ()
44. अधस्तनानां समीचीनमुत्तरं चिनुत :-
 (क) सामवेदः (i) कठोपनिषद्
 (ख) कृष्णयजुर्वेदः (ii) वृहदारण्यकोपनिषद्
 (ग) शुक्लयजुर्वेदः (iii) तैत्तिरीयोपनिषद्
 (घ) एष आदेशः, एष उपदेशः, (iv) केनोपनिषद्
 एषा वेदोपनिषद्

	(क)	(ख)	(ग)	(घ)
(अ)	4	1	2	3
(ब)	4	2	1	3
(स)	1	2	3	4
(द)	3	2	1	3

 ()
45. वासवदत्तया कुसुमायुघस्य पूजा कुत्र सम्पादित?
 (अ) बकुलपादतले (ब) रक्ताशोकपादतले
 (स) सहकारखृक्षतले (द) दाडिमवृक्षतले
 ()
46. "व्यक्ताव्यक्तज्ञविज्ञानात्" इत्यत्र 'ज्ञ' शब्देन कः बोधव्यः?
 (अ) प्रकृतिः (ब) सूक्ष्मशरीरम्
 (स) अहंकारः (द) पुरुषः
 ()
47. 'अहल्याशापविमोचनम्' कस्मिन् काण्डे वर्जितम् :-
 (अ) अयोध्याकाण्डे (ब) अरण्यकाण्डे
 (स) सुन्दरकाण्डे (द) बालकाण्डे
 ()
48. अर्थशास्त्रस्य तृतीयाधिकरणं वर्तते :-
 (अ) विनयाधिकारिकम् (ब) अध्यक्षप्रचारः
 (स) योगवृत्तम् (द) धर्मस्थीयम्
 ()

49. वेदान्तानुसारं कतिविधः समाधिः?

(अ) द्विविधः

(ब) त्रिविधः

(स) चतुर्विधः

(द) पञ्चविधः

()

50. 'प्रमाकरणं प्रमाणम्'— इति कस्य लक्षणम्?

(अ) प्रमायाः

(ब) प्रत्यक्षस्य

(स) प्रमाणस्य

(द) लक्षणस्य

()

